

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

สุจิตตา รูปสูง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย วิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศและ ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความพึงพอใจ โดย ใช้ค่าสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความ คิดเห็นต่อการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ภาพรวม และรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน 3) ผล การเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการของ สถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ราย ด้านแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปีและครูที่มีประสบการณ์ใน การทำงานระหว่าง 10 – 20 ปี มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

คำสำคัญ : 1) ความคิดเห็น 2) การบริหารงานวิชาการ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทนำ

จากนโยบายพื้นฐานของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) : ฉบับสรุปการจัดการศึกษาของประเทศนับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างเป็นสุข สามารถร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศได้ ดังนั้นการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคคลในสังคมเป็นอย่างยิ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกอย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551) จากความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพของคนดังกล่าวมาข้างต้น รัฐจึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใช้เป็นเครื่องมือดำเนินการปฏิรูปทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ครู และบุคลากร ทรัพยากรและระบบบริหารจัดการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีพสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และกระบวนการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และใฝ่เรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2542 , หน้า 7)

การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการ เพราะงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจะเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือชุมชนนั้นก็ต่อเมื่อการบริหารวิชาการประสบความสำเร็จและได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองโดยส่งบุตรหลานเข้าเรียน ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นงานสำคัญที่สุด ที่ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทมีส่วนในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจและพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งง่ายต่อการบริหารงาน และช่วยส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหาร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

ดังนั้น งานวิชาการจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษาเพราะวัตถุประสงค์หลักของสถานศึกษา คือ การศึกษาอบรมเยาวชนของชาติ จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการ จึงจะทำให้สถานศึกษามีความเป็นเลิศทางวิชาการโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำ และประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สุพล วังสินธุ์ , 2545 , หน้า 12) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานบริหารระดับนโยบายและจัดระบบบริหารจัดการในรูปแบบเขตพื้นที่การศึกษา โดยในจังหวัดนนทบุรีมีการจัดแบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีสถานศึกษาระดับประถมศึกษาของรัฐอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ 32 สถานศึกษา แบ่งขนาดสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 120 คน สถานศึกษาขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 , 2559 , หน้า 47) จำนวนครูทั้งหมด 1,374 ซึ่งสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีบริบทแตกต่างกันจึงทำให้ปัจจัยในแต่ละด้านมีความต่างกัน เช่น หลักสูตรสถานศึกษา จำนวนครู กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียน การนิเทศ การประกันคุณภาพภายใน อาคารสถานที่ งบประมาณ สื่อและวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้น่าจะมีผลทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกัน และจากการศึกษาข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สรุปรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 , 2559) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเป็นผู้ดำเนินการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการจะประสบผลสำเร็จ

ขึ้นอยู่กับ “ครู” ซึ่งจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากการติดตามและประเมินผลของฝ่ายนิเทศการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ในปีการศึกษาที่ผ่านมาคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบางโรงเรียน ค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (สรุปรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 , 2559) ถึงแม้จะได้มีการอบรมครูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การสนับสนุนให้ครูศึกษาเพิ่มเติม มีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมช่วยเหลือสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมถึงการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาเป็นต้น ก็ยังไม่บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามกลไกสำคัญที่จะผลักดันขับเคลื่อนให้ผู้เรียนและสถานศึกษามีคุณภาพสูงขึ้นได้นั้นครูและผู้บริหารถือได้ว่าเป็นบุคลากรหลักสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นงานที่ชี้วัดความสำเร็จช่วยสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานเข้ามาเรียน จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในอันที่จะนำไปร่วมกันวางแผนหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 392 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608 – 610 ; อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรตน์ศักดิ์ และคณะ, 2557, หน้า 101) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยมีขอบเขตของเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและการประเมินผล 4) ด้านการนิเทศ 5) ด้านการประกันคุณภาพภายใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการประกันคุณภาพภายในซึ่งมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent Sample t – test)

4. ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาประกอบการพิจารณาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 5 – 10 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ตามลำดับ
2. ครูมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 สามารถอภิปรายผล
ได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะงาน
วิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจึงต้องให้
ความสำคัญและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยใช้หลักฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูล
ผลการประเมินในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและการ
ประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการประกันคุณภาพภายในเป็นฐานในการบริหารงานวิชาการ
และการจัดการงานต่างๆตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครู
ให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการจัดการศึกษาตามกลุ่มสาระ และความสนใจของครูเพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังแนวคิดของ จรูญ ชูลาภ (2544) กล่าวว่า การ
บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องตระหนักว่าทุกกระบวนการ ทุกกิจกรรมการบริหารจัดการต้อง
เน้นคุณภาพของผู้เรียน เห็นได้จากค่าเฉลี่ยด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชรี เอี่ยมไผ่ (2557) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่
ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัด
และการประเมินผล เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ปิณณกรณ์ ปานสรวง(2551) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาท
การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลพบุรีเขต 1 พบว่าบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนใน
ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณปภัช รุ่งโรจน์ (2553) ศึกษาเรื่องการ
บริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประอร พันธ์เตี้ย(2554) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการ

บริหารแนวศัพทราชธรรมกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุง
ชนได้ พบว่า การบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน จากการศึกษาวิจัยเรื่อง
ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
ภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก เป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาเป็น
แนวทางหลักในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งมวลให้แก่นักเรียน เกิดการเรียนรู้และพัฒนา
ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้บริหารจึงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น สร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับครูผู้สอน
เพื่อพัฒนาหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุง
หลักสูตรดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 10) อธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายาม
วางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตร
และการสอน คือ ระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน การกำหนดจุดหมายเนื้อหา
สาระการปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่างๆ การวัดผลและการประเมินผล การ
ใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขและการให้การอบรมผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
การพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและการบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับ Harrop
(1999) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการปรับปรุงหลักสูตร กรณีศึกษาปัญหาจากการ
ปฏิบัติงานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ รัฐ โรดไอร์แลนด์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการ
ปฏิบัติงานระยะยาวเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีกำกับติดตามการปรับปรุง
หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยมีครูเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วย ในการปรับปรุงหลักสูตร
ดังกล่าวด้วย

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหาร
สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านจัด
รายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถความสนใจ มี
สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนา
ศักยภาพของตนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังที่ รุจิร ภูสาระ และ จันทาริ สงวนนาม
(2557, หน้า 20) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งใน

ส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจณี พินิจคำฉวล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในงานวิชาการ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าบทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผลและการประเมิน พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ด้านการวัดผลและการประเมิน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาไว้ชัดเจน ส่งเสริมครูให้มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยการจัดอบรมครูในเรื่องของการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีการติดตามและประเมินกระบวนการวัดประเมินผลผู้เรียนรวมทั้งจัดทำเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัดให้เป็นมาตรฐาน ดังที่ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550 หน้า 50) กล่าวว่า การวัดเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านเจตคติ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน หรือการทดสอบ สถานศึกษา จึงต้องมีระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง พร้อมทั้งการพัฒนา เครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.4 ด้านการนิเทศ พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยผู้บริหารมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศของแต่ละกลุ่มสาระ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและการเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และติดตามผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครู ที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามที่ Williams (1994) ได้

ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการนิเทศภายในและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากร
ในโรงเรียนในเมืองขนาดใหญ่รัฐ แคลิฟอร์เนีย พบว่าผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความ
เข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูมีความเห็นว่าผู้ว่าผู้บริหารไม่ค่อยสังเกต
การสอนและเยี่ยมชั้นเรียนอย่างเป็นทางการแต่ผู้บริหารมีความเห็นว่าได้สังเกตการสอนและเยี่ยม
ชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ

1.5 ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย
ของภานพ แจ่มพลอย (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี พรหมพิลา (2556) ที่ได้ศึกษาการ
ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของกลุ่มสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของกลุ่ม
สถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีการ
ดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศนั้น พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่าง
กัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาบริหารงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
(2544, หน้า 3-4) นำหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ
และร่วมจัดการศึกษาจนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันมากขึ้น
การให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน
ทำให้ส่งผลต่อบัณฑิตด้านเพศของครูต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่าง ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวัลย์ ศรีกระทุม (2555) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ
บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบึง
กลุ่ม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมและรายด้าน
ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ หงษ์คา (2551) ที่ได้ ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ สุรพล ทับทิมหิน (2546) ที่ศึกษาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด อุบลราชธานี พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดย ภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาควรจัดทำขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อ ความชัดเจนในการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการใช้ การนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารและครูผู้สอนในการใช้หลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและ บริบทของสถานศึกษา
2. สถานศึกษาควรมีการวางแผนการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีการ ที่หลากหลายและเหมาะสมอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรก และเชื่อมโยงถึงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสถานศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ระบบการบริหารที่สามารถช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อครู และผู้เรียน มากที่สุด
2. ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในมุมมองของผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา